

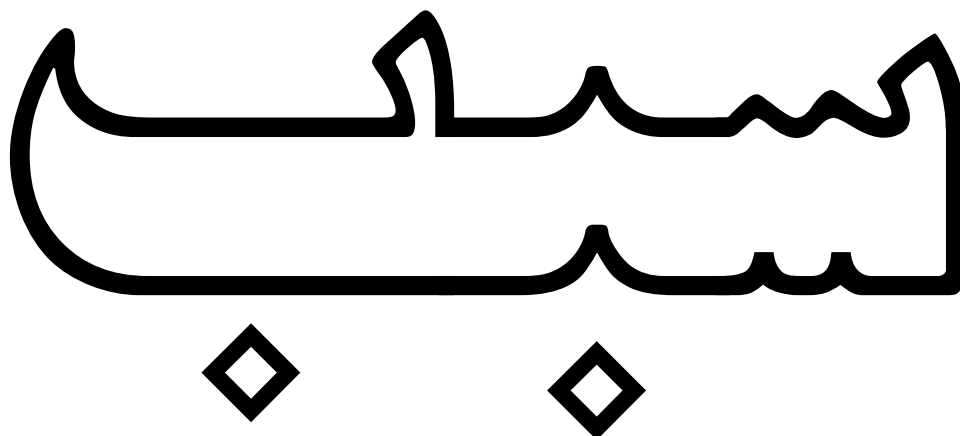

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۷۵۰

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۷۵۰، «سبب» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «سبب» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «سبب» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۷۵۰
ریشه	سبب
تعداد تکرار	۱۱
تعداد مشتقات	۸
تعداد ریشه مرتبط	۵۴

فهرست مشتقات

۱. أَسْبَابٍ (۱)	۲. الْأَسْبَابُ (۱)	۳. الْأَسْبَابُ (۱)	۴. الْأَسْبَابُ (۱)
۲. الْأَسْبَابُ (۱)	۳. الْأَسْبَابُ (۱)	۴. الْأَسْبَابُ (۱)	۵. يَسْبِبُ (۱)
۳. الْأَسْبَابُ (۱)	۴. الْأَسْبَابُ (۱)	۵. يَسْبِبُ (۱)	۶. تَسْبُؤًا (۱)
۴. الْأَسْبَابُ (۱)	۵. يَسْبِبُ (۱)	۶. تَسْبُؤًا (۱)	۷. سَبَبًا (۴)
۵. يَسْبِبُ (۱)	۶. تَسْبُؤًا (۱)	۷. سَبَبًا (۴)	۸. فَيَسْبُؤًا (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اتى (۱)	۲. تيب (۱)	۳. سبب (۲)	۴. علم (۲)	۵. لعل (۱)
۲. اخر (۱)	۳. تبع (۵)	۴. سيل (۱)	۵. عمل (۵)	۶. مدد (۱)
۳. ارض (۲)	۴. دعو (۲)	۵. سمو (۳)	۶. غير (۲)	۷. مكن (۱)
۴. الله (۵)	۵. دنو (۱)	۶. سوء (۱)	۷. غيظ (۱)	۸. ملك (۱)
۵. اله (۶)	۶. دون (۲)	۷. شىء (۱)	۸. فرعون (۳)	۹. موسى (۱)
۶. امم (۲)	۷. ذهب (۱)	۸. صدد (۱)	۹. قطع (۲)	۱۰. نبء (۲)
۷. انن (۱)	۸. ريب (۲)	۹. صرح (۱)	۱۰. قول (۱)	۱۱. نصر (۱)
۸. براء (۱)	۹. رجع (۲)	۱۰. طلع (۱)	۱۱. كذب (۱)	۱۲. نظر (۱)
۹. بلغ (۱)	۱۰. رقى (۱)	۱۱. ظنن (۲)	۱۲. كلل (۳)	۱۳. هامان (۱)
۱۰. بنو (۱)	۱۱. رقى (۱)	۱۲. عدو (۲)	۱۳. كون (۲)	۱۴. وله (۵)
۱۱. بين (۱)	۱۲. زين (۳)	۱۳. عذب (۱)	۱۴. كيد (۲)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۶۶} إِذْ تَبَرَّ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ
۲. {الأنعام - ۱۰} وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
۳. {الأنعام - ۱۰} وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
۴. {الكهف - ۸۴} إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا
۵. {الكهف - ۸۵} فَأَتَّبَعَ سَبَبًا
۶. {الكهف - ۸۹} ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا
۷. {الكهف - ۹۲} ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا
۸. {الحج - ۱۵} مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَنَّ كَيْدَهُ مَا يَغِيظُ
۹. {ص - ۱۰} أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ
۱۰. {غافر - ۳۶} وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانَ ابْنِي لِمَ صَرَحًا لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابِ
۱۱. {غافر - ۳۷} أَسْبَابَ السَّمَاوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لِأَظُنُّهُ كَاذِبًا وَكَذَلِكَ زَيْنًا لِفِرْعَوْنَ سُوءِ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ